

Kenen sote?

Pienten kuntien, Juuan ja Rääkkylän huoli terveys- ja sosiaalipalvelujensa tulevaisuudesta on perusteltu. Niitä välittömästi uhkaava Siun soten tiukka talousraami on peräisin maamme hallituksen ajamasta leikkauspolitiikasta. Lisäksi hallitus ajaa valinnan vapauden savuverhon suojassa soteratkaisuun tilaaja -tuottaja mallia. Se vaatii sosiaali- ja terveyspalvelujen yhtiöittämistä, maakunnan yhtiöitä. Ratkaisu merkitsee demokratian kaventumista ja päätösvallan keskittymistä pienelle virkamiesjohdolle. Kun se liitetään kuntalaisten päätösvallan menettämiseen omissa terveydenhoidon ja sosiaalipuolen lähipalveluissa, on soppa valmis. Siinäpä on oiva alusta korruption kasvulle, liikkuuhan kuntien sosiaali- ja terveyspalveluissa vuosittain reilut 20 miljardia euroa. Niitä yksityiset suuryhtiöt tavoittelevat, siinä syy hallituksen ehdotukseen. Elinkeinoelämän Keskusliitto on vaatinut jo vuosia sitä samaa. Malli avaa mahdollisuuden palvelujen siirtymiseen suurten kansainvälisten terveysfirmojen haltuun. Suomessa näitä toimii jo neljä, Attendo, Mehiläinen, Terveystalo ja Pihlajalinna.

Hallituksen ehdottama ”raha seuraa potilasta” -malli on johtanut Ruotsissa palvelujen keskittymiseen maksukykyisille alueille. Miten meillä käy pienten kuntien ja muiden syrjäisten alueiden asukkaille?

Meillä Suomessa on jo yllin kyllin kokemuksia tilaaja -tuottaja mallista. Suurista kaupungeista Tampere, Oulu ja Rovaniemi ovat luopumassa siitä, koska se on lisännyt byrokratiaa ja kustannuksia. Nyt hallitus haluaa viedä kalliin ja byrokraattisen mallin koko valtakuntaan, vain sen takia, että palveluja voitaisiin yksityistää ja taata suurille yhtiöille mahdollisuus voitontekoon. Nähtävästi millään muulla ei ole väliä. Siinä saa mennä kuntien päätöksenteosta yli puolet ja terveys- ja sosiaalipalvelujen paljon puhuttu integraatio katoaa yhtiöittämisen ja kilpailutuksen rumbaan.

Ratkaisua tehdään elinkeinopoliittisin perustein ja erikoissairaanhoidon ehdoilla. Yhtiöittäminen on ratkaisuna hyvin jäykkä, eikä anna samanlaisia kehittämisen mahdollisuuksia kuin kuntien oma toiminta. Perusterveydenhoito ja sosiaalipalvelut jäävät jalkoihin. Hallituksen esityksestä ovat kokonaan unohtuneet erilaiset järjestöt, jotka vapaaehtoistoiminnalla voittoa tuottamatta turvaavat palveluja. Surullisinta tässä on kaiken kaikkiaan yhdenvertaisuuden katoaminen palvelujen saatavuudessa.

Olisi järkevää puhalttaa peli poikki tässä vaiheessa, kun tulevan ratkaisun ongelmat ovat jo kaikkien nähtävissä ja laittaa asia uuteen valmisteluun. Perusterveydenhoidon ja sosiaalipalvelujen integraatio voidaan toteuttaa parhaiten kunnissa, kun niille taataan riittävät resurssit valtion toimesta muun muassa osinkoverotusta kiristämällä ja perimällä pääomatuloista kuntaveroa.

Hannu Ketoharju

SKP -Joensuu

piirisihteeri